

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/122/2005

NASTROJE SPOŁECZNE W LIPCU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LIPIEC 2005

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
22 października 2004 roku

- Na początku lipca rozwój ogólnej sytuacji w kraju oceniany jest podobnie jak w czerwcu. Tylko niespełna jedna czwarta Polaków (23%) uważa, że sytuacja w Polsce zmierza w dobrym kierunku, większość zaś (66%) jest przeciwnego zdania.
- Podobne do czerwcowych są też oceny sytuacji politycznej. Nadal ponad dwie trzecie ankietowanych (68%) uznaje ją za złą, nieco więcej niż co piąty (22%) określa jako przeciętną, a tylko nieliczni (2%) oceniają ją pozytywnie.
- Nie uległy zmianie opinie o sytuacji gospodarczej. Ponad połowa badanych (55%) ocenia ją negatywnie, mniej niż jedna trzecia (31%) uważa, że stan gospodarki jest przeciętny, tylko co jedenasty (9%) wystawia oceny pozytywne.
- Nie zmieniły się znacząco opinie Polaków o tym, jak obecnie żyje się im i ich rodzinom. Ponad jedna czwarta (27%, wzrost o 2 punkty) pozytywnie ocenia poziom swego życia, a nieco mniejsza grupa (22%, spadek o 1 punkt) - negatywnie. Połowa badanych (50%, spadek o 2 punkty) uważa, że żyje im się przeciętnie.
- Przewidywania dotyczące rozwoju ogólnej sytuacji w kraju w ciągu najbliższego roku są dokładnie takie same jak przed miesiącem. W zasadzie nie uległy również zmianie przewidywania dotyczące sytuacji politycznej w Polsce oraz sytuacji gospodarczej.
- Pogorszyły się natomiast przewidywania dotyczące ogólnych warunków życia ankietowanych i ich rodzin. Wprawdzie nie zmieniła się liczba respondentów spodziewających się, że za rok będzie im się żyło lepiej (14%), ale wzrosła obawiających się pogorszenia (o 3 punkty, do 18%). Minimalnie mniej osób sądzi, że będzie im się żyło tak samo jak obecnie (spadek o 1 punkt, do 59%).

Nastroje społeczne na początku lipca¹ są takie same jak przed miesiącem. Nadal więc utrzymuje się większy niż uprzednio krytycyzm w ocenach sytuacji w kraju i opiniach o gospodarce oraz w przewidywaniach rozwoju ogólnej sytuacji w Polsce w ciągu najbliższego roku. Nieco gorsze niż w czerwcu są prognozy poziomu życia ankietowanych i ich rodzin, a także przewidywania dotyczące sytuacji w zakładach pracy. Na ogół jednak zmiany są niewielkie, a różnice wskazań mieszczą się w granicach błędu statystycznego.

OCENY

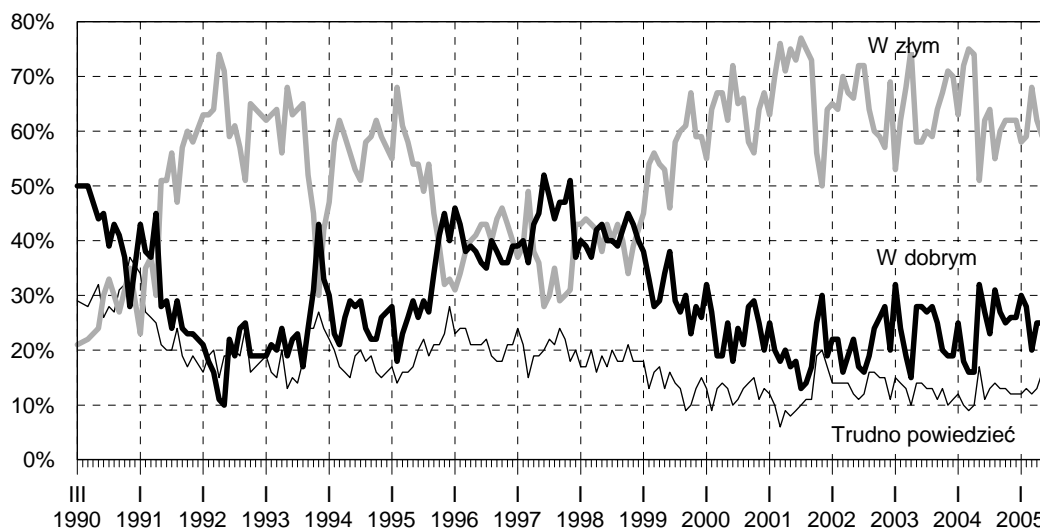
Rozwój **ogólnej sytuacji w kraju** oceniany jest niemal tak samo jak w czerwcu. Mniej niż jedna czwarta Polaków (23%) uważa, że sytuacja w Polsce zmierza w dobrym kierunku, większość zaś (66%) jest przeciwnego zdania. Co dziewiąty ankietowany (11%) nie ma wyrobionej opinii na ten temat.

Tabela 1

Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	
	2004						2005							
	w procentach													
W dobrym	23	31	27	25	26	26	30	28	20	25	25	23	23	
W złym	64	55	60	62	62	62	58	59	68	62	59	65	66	
Trudno powiedzieć	13	14	13	13	12	12	12	13	12	13	16	12	11	

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (182) zrealizowano w dniach 1-4 lipca 2005 roku na liczącej 1021 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców kraju.

RYS. 1. CZY, OGÓLNIE RZECZ BIORĄC, SYTUACJA W NASZYM KRAJU ZMIERZA W DOBRYM CZY TEŻ W ZŁYM KIERUNKU?

Pozytywnym opiniom o kierunku rozwoju sytuacji w kraju sprzyjają dobre oceny własnych warunków materialnych i wysokie dochody *per capita* w rodzinie. Opinie w tej sprawie nie zależą natomiast w sposób jednoznaczny, jak to często miało miejsce, od poziomu wykształcenia respondentów.

Najwięcej opinii pozytywnych notujemy wśród uczniów i studentów oraz najmłodszych badanych mających od 18 do 24 lat. Dobrymi ocenami rozwoju sytuacji w Polsce wyróżniają się także robotnicy, osoby pracujące na własny rachunek poza rolnictwem oraz przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji. Natomiast najbardziej krytyczni są pracownicy umysłowi niższego szczebla, pracownicy fizyczno-umysłowi i rolnicy.

Deklarowana prawicowość poglądów politycznych sprzyja pozytywnym opiniom o rozwoju ogólnej sytuacji w kraju, a lewicowość - negatywnym (zob. tabele aneksowe).

W potencjalnych elektoratach stosunkowo najwięcej ocen pozytywnych jest wśród sympatyków PO. Wśród zwolenników pozostałych ugrupowań politycznych dominują oceny negatywne. Najbardziej krytyczny jest elektorat Samoobrony.

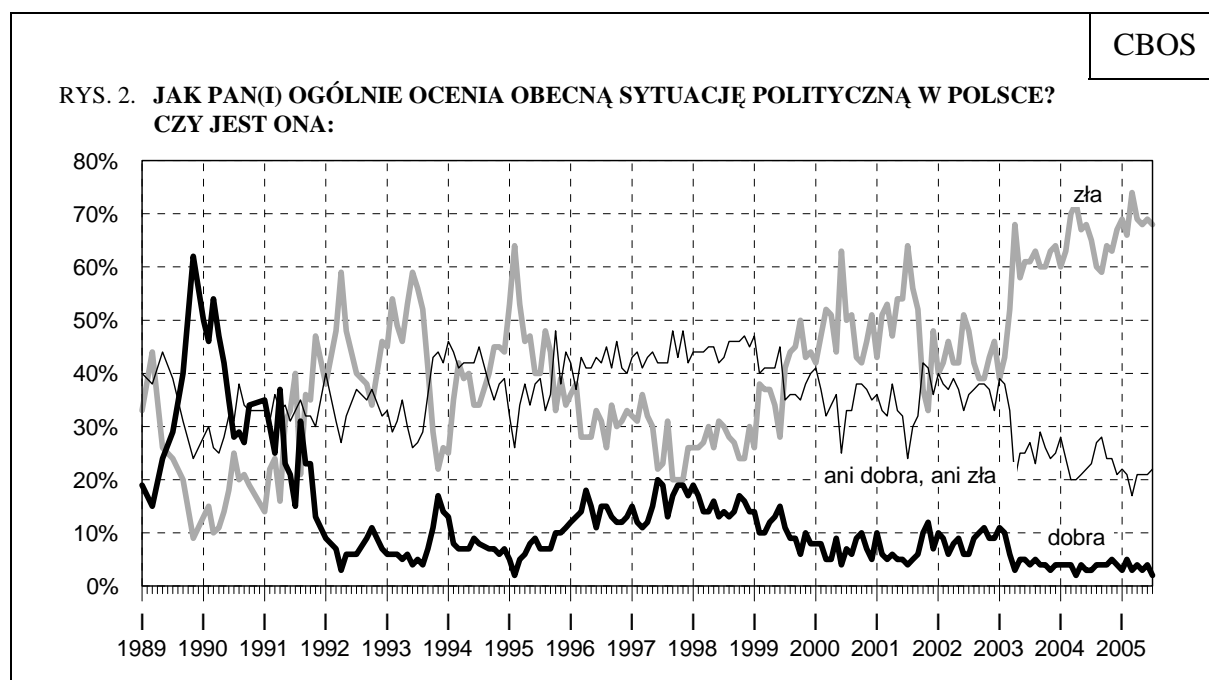
Tabela 2

Potencjalne elektoraty*	Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?		
	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	41	48	11
PiS	30	62	8
SLD**	28	61	11
LPR**	20	73	7
Samoobrona	13	77	10
Niezdecydowani, na kogo głosować	23	61	16
Niezamierzający głosować lub niezdecydowani w tej sprawie	16	71	13

* Wyodrębnione na podstawie deklaracji głosowania w tegorocznych wyborach parlamentarnych

** Dane należy traktować z ostrożnością ze względu na niewielką liczebność potencjalnych wyborców tych partii w badanej próbie

Bardzo podobne do czerwcowych są oceny **sytuacji politycznej** w Polsce. Nadal ponad dwie trzecie ankieterowanych (68%) uznaje ją za złą, nieco ponad jedna piąta (22%) określa jako przeciętną, a tylko nieliczni (2% - spadek o 2 punkty) oceniają ją pozytywnie.

Pominięto „trudno powiedzieć”

Tabela 3

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	
	2004							2005						
	w procentach													
- dobra	3	4	4	4	5	4	3	5	3	4	3	4	2	
- ani dobra, ani zła	23	27	28	24	24	21	22	21	17	21	21	21	22	
- zła	65	60	59	64	63	67	68	66	74	69	68	69	68	
Trudno powiedzieć	9	9	9	8	8	8	6	8	6	6	8	6	8	

We wszystkich kategoriach społeczno-demograficznych dominują złe oceny sytuacji politycznej w Polsce. Negatywne opinie są tym częstsze, im wyższy jest poziom wykształcenia badanych (zob. tabele aneksowe). Ocenom pozytywnym sprzyja dobra sytuacja materialna.

Prawie nie zmieniły się opinie o **sytuacji gospodarczej**. Podobnie jak miesiąc temu, ponad połowa ankietowanych (55%) ocenia ją negatywnie. Mniej niż jedna trzecia (31%) uważa, że stan gospodarki jest przeciętny, a tylko co jedenasty (9%) wystawia oceny pozytywne.

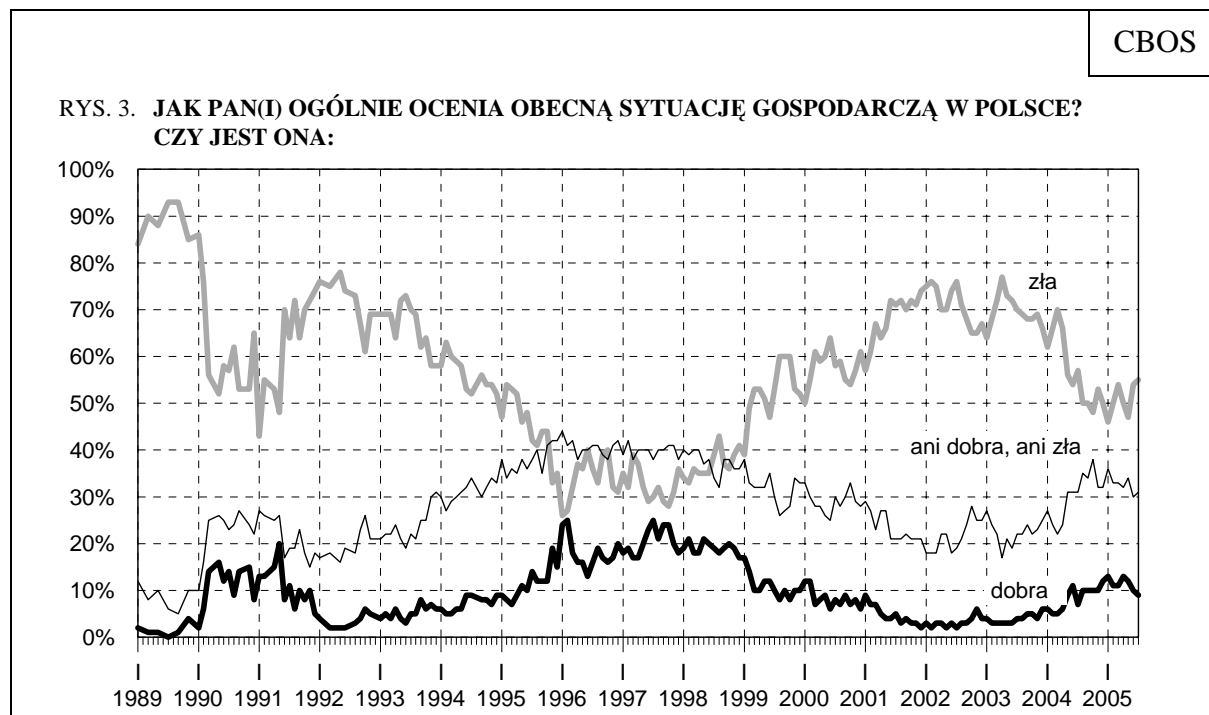
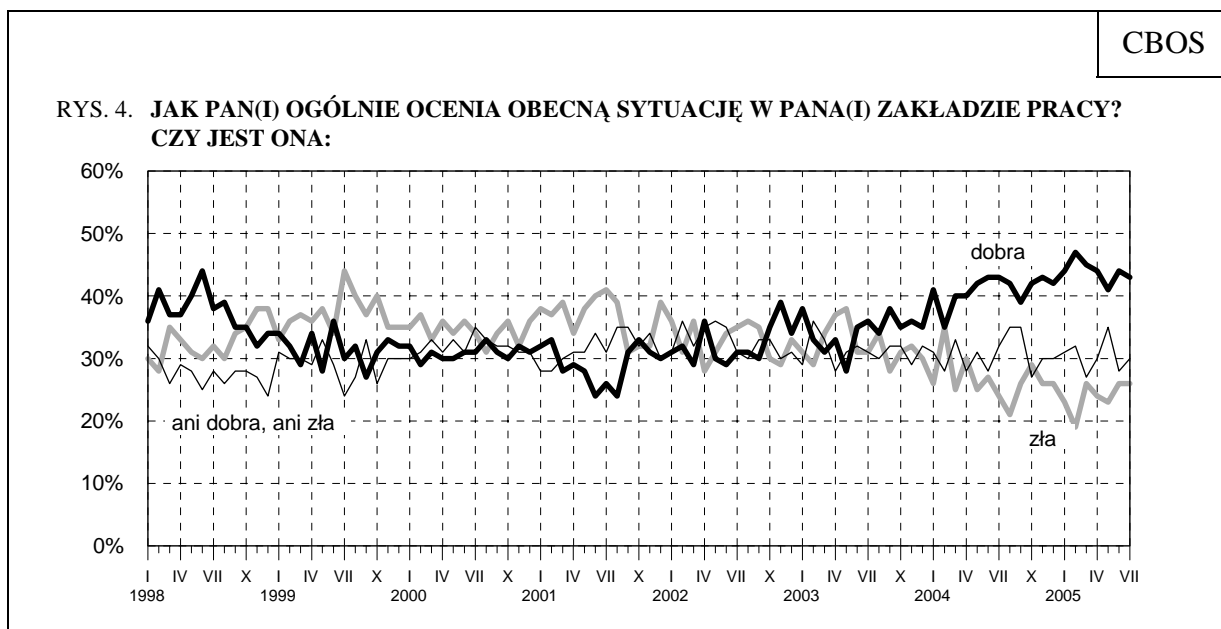

Tabela 4

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
	2004						2005						
	w procentach												
- dobra	7	10	10	10	10	12	13	11	11	13	12	10	9
- ani dobra, ani zła	31	35	34	38	32	32	36	33	31	32	34	30	31
- zła	57	50	50	48	53	50	46	50	54	50	47	54	55
Trudno powiedzieć	5	5	6	4	5	6	5	6	4	5	7	6	5

Opinie w tej sprawie bardzo wyraźnie zależą od oceny własnych warunków materialnych - złe oceny częściej wiążą się z negatywnymi opiniami o sytuacji gospodarczej, a dobre z pozytywnymi. Dobrym ocenom stanu gospodarki sprzyja wyższe wykształcenie ankietowanych (zob. tabele aneksowe).

W lipcu nieznacznie wzrósł odsetek zatrudnionych oceniających **sytuację w swoich zakładach pracy** jako średnią (wzrost o 2 punkty, do 30%), nieco ubyło pracujących, którzy dobrze oceniają kondycję swoich zakładów (spadek o 1 punkt, do 43%). Nie zmieniła się liczba określających ją jako złą (26%).

Pominięto „trudno powiedzieć”

Tabela 5

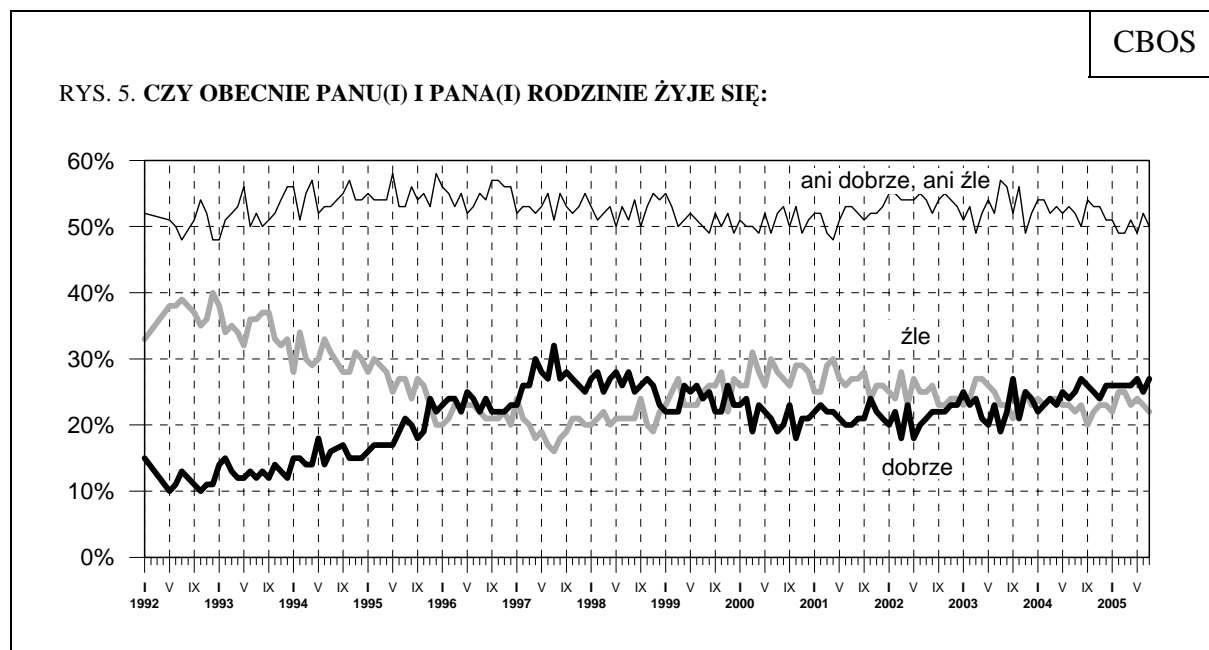
Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
	2004						2005						
	w procentach												
Respondenci aktywni zawodowo (ogółem)													
N=	406	420	444	452	454	443	493	486	462	487	470	467	461
- dobra	43	42	39	42	43	42	44	47	45	44	41	44	43
- ani dobra, ani zła	32	35	35	27	30	30	31	32	27	30	35	28	30
- zła	24	21	26	29	26	26	23	19	26	24	23	26	26
Trudno powiedzieć	1	2	0	2	1	1	2	2	3	2	1	2	1
Pracownicy instytucji państwowych i publicznych													
- dobra	48	49	48	46	48	46	50	51	48	54	45	54	49
- ani dobra, ani zła	26	36	30	22	31	30	28	29	22	26	37	21	25
- zła	25	14	22	30	19	22	22	16	27	18	18	22	25
Trudno powiedzieć	1	1	0	1	1	1	1	3	3	2	0	3	1
Pracujący w spółkach o własności prywatnej i państwowej													
- dobra	53	34	38	42	46	42	50	55	60	49	43	46	51
- ani dobra, ani zła	28	47	41	31	29	31	37	29	23	29	32	31	19
- zła	19	17	21	27	24	26	11	15	17	23	23	23	30
Trudno powiedzieć	0	1	0	0	2	1	2	1	0	0	2	0	0
Pracujący w sektorze prywatnym poza rolnictwem													
- dobra	47	48	41	46	48	48	49	53	48	41	46	43	42
- ani dobra, ani zła	38	31	34	31	30	30	31	29	28	33	34	31	38
- zła	15	18	25	22	21	21	19	16	23	22	17	24	19
Trudno powiedzieć	0	2	0	2	1	1	1	2	2	4	2	2	1
Pracujący w indywidualnych gospodarstwach rolnych													
- dobra	7	13	9	14	12	11	13	13	17	28	12	21	14
- ani dobra, ani zła	40	33	43	25	29	31	35	49	43	33	36	32	27
- zła	51	54	46	58	58	58	50	37	33	39	50	43	57
Trudno powiedzieć	2	0	2	2	0	0	1	0	6	0	2	4	2

W stosunku do czerwca wyraźnie pogorszyły się opinie rolników, nieco gorzej też sytuację swoich zakładów pracy oceniają pracownicy instytucji państwowych i publicznych, natomiast opinie osób zatrudnionych w spółkach o własności prywatnej i państwowej spolaryzowały się.

W porównaniu z czerwcem prawie nie zmieniły się opinie Polaków o tym, **jak obecnie żyje się im i ich rodzinom**. Ponad jedna czwarta respondentów (27%, wzrost o 2 punkty) pozytywnie ocenia poziom swego życia, a nieco mniejsza grupa (22%, spadek o 1 punkt) - negatywnie. Połowa badanych (50%, spadek o 2 punkty) uważa, że żyje im się przeciętnie (ani dobrze, ani źle).

Tabela 6

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
	2004						2005						
	w procentach												
- dobrze	25	27	26	25	24	26	26	26	26	26	27	25	27
- ani dobrze, ani źle	52	50	54	53	53	51	51	49	49	51	49	52	50
- źle	22	23	20	22	23	23	22	25	25	23	24	23	22
Trudno powiedzieć	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0

Pominięto „trudno powiedzieć”

Opinie o jakości życia zależą przede wszystkim od ocen warunków materialnych własnego gospodarstwa domowego i wysokości dochodów *per capita* w rodzinie. Osoby, które negatywnie oceniają własną sytuację materialną, w większości (57%) wyrażają opinię, że żyje im się źle, podczas gdy wśród oceniających swoje warunki jako średnie lub dobre opinii takich jest niewiele (odpowiednio: 8% i 2%). Wyraźna jest także zależność ocen od poziomu wykształcenia - im on wyższy, tym więcej badanych uważa, że żyje im się dobrze.

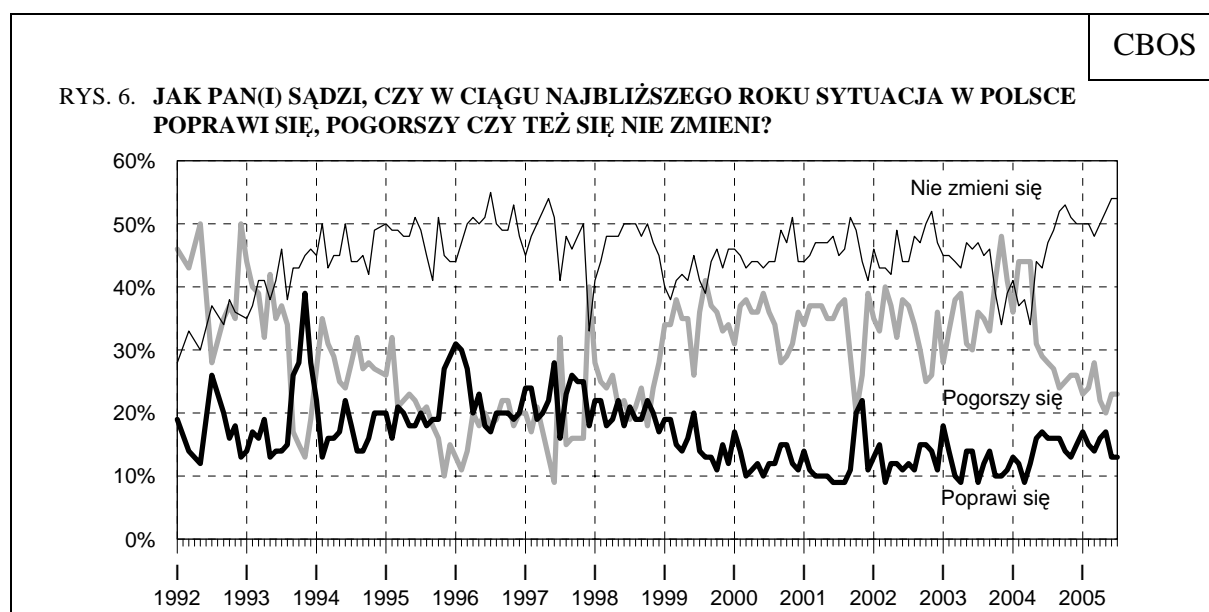
Zadowolenie z jakości życia najczęściej wyrażają przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, a także ludzie młodzi, uczniowie i studenci. Opinie negatywne najczęstsze są wśród rolników (zob. tabele aneksowe).

PRZEWIDYWANIA

Przewidywania dotyczące rozwoju **ogólnej sytuacji** w kraju w ciągu najbliższego roku są dokładnie takie same jak przed miesiącem: 23% badanych sądzi, że sytuacja w Polsce się pogorszy, 13% liczy na jej poprawę, a 54% nie oczekuje zmian. Co dziesiąty respondent (10%) nie potrafi przewidzieć rozwoju tej sytuacji.

Tabela 7

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	
	2004						2005							
	w procentach													
Poprawi się	16	16	16	14	13	15	17	15	14	16	17	13	13	
Nie zmieni się	47	49	52	53	51	50	50	50	48	50	52	54	54	
Pogorszy się	28	27	24	25	26	26	23	24	28	22	20	23	23	
Trudno powiedzieć	9	8	8	8	10	9	10	10	10	12	11	10	10	

Pominięto „trudno powiedzieć”

We wszystkich kategoriach respondentów dominuje pogląd, że w ciągu najbliższego roku sytuacja w kraju się nie zmieni, na ogół też więcej jest pesymistów niż optymistów. Tylko wśród najmłodszych ankietowanych (mających od 18 do 24 lat), uczniów i studentów oraz osób pracujących na własny rachunek poza rolnictwem przeważają optymiści. Najwięcej pesymistów jest wśród bezrobotnych. Optymizm powiązany jest z dobrą sytuacją materialną badanych, a także z deklarowaniem prawicowych poglądów politycznych.

W elektoratach wszystkich partii dominuje przekonanie, że w najbliższym roku sytuacja w kraju się nie zmieni. Optymistów jest najwięcej wśród zwolenników PO - tylko w tym elektoracie przeważają oni nad pesymistami. Pogorszenie się sytuacji w Polsce najczęściej przewidują potencjalni wyborcy Samoobrony i LPR.

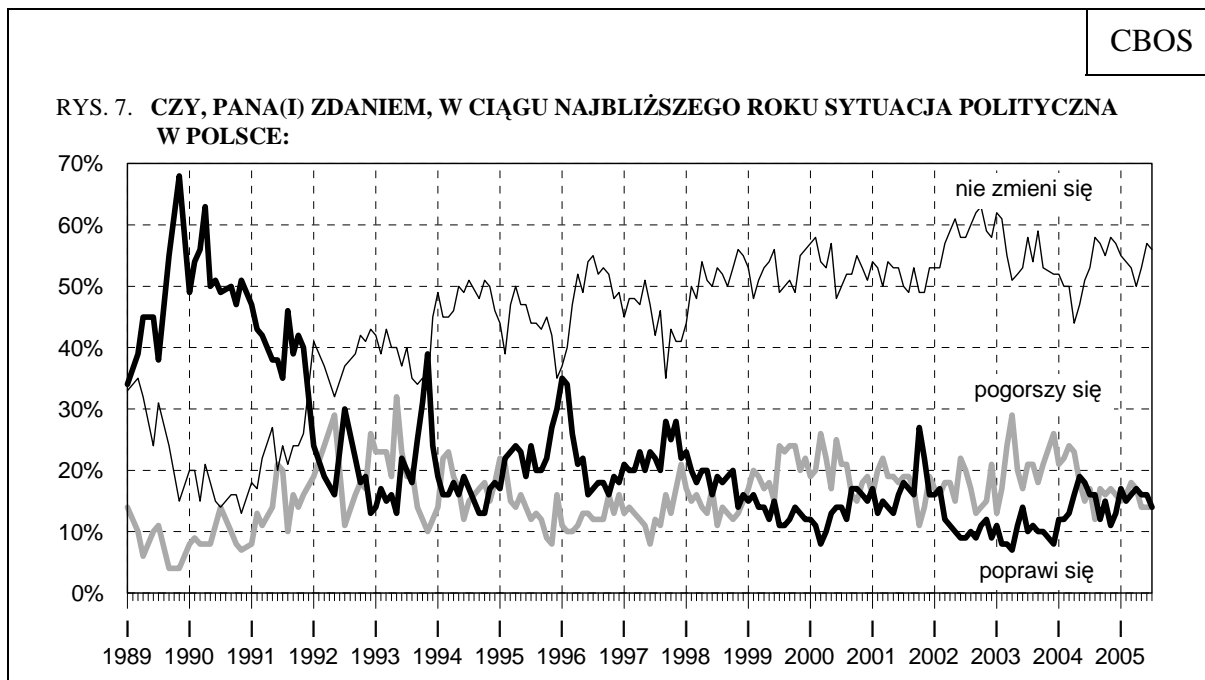
Tabela 8

Potencjalne elektoraty*	Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?			
	Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	29	56	9	6
SLD**	20	49	21	10
PiS	17	59	18	6
Samoobrona	16	50	28	6
LPR**	14	52	25	9
Niezdecydowani, na kogo głosować	12	55	18	15
Niezamierzający głosować lub niezdecydowani w tej sprawie	8	52	29	11
* Wyodrębnione na podstawie deklaracji głosowania w tegorocznych wyborach parlamentarnych				
** Dane należy traktować z ostrożnością ze względu na niewielką liczebność potencjalnych wyborców tych partii w badanej próbie				

Tylko nieznacznie w porównaniu z czerwcem zmieniły się przewidywania dotyczące **sytuacji politycznej** w Polsce. Obecnie tyle samo Polaków spodziewa się poprawy tej sytuacji w najbliższym roku (14%, spadek o 2 punkty), co przewiduje jej pogorszenie (14%). Minimalnie ubyło osób uważających, że życie polityczne kraju pozostanie bez zmian (spadek o 1 punkt, do 56%), przybyło natomiast niemających zdania w tej sprawie (wzrost o 3 punkty, do 16%).

Tabela 9

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	
	2004						2005							
	w procentach													
- poprawi się	16	16	12	15	11	13	17	15	16	17	16	16	14	
- nie zmieni się	53	58	57	55	58	57	55	54	53	50	53	57	56	
- pogorszy się	17	12	17	16	17	16	15	16	18	17	14	14	14	
Trudno powiedzieć	14	14	14	14	14	14	13	15	13	16	17	13	16	

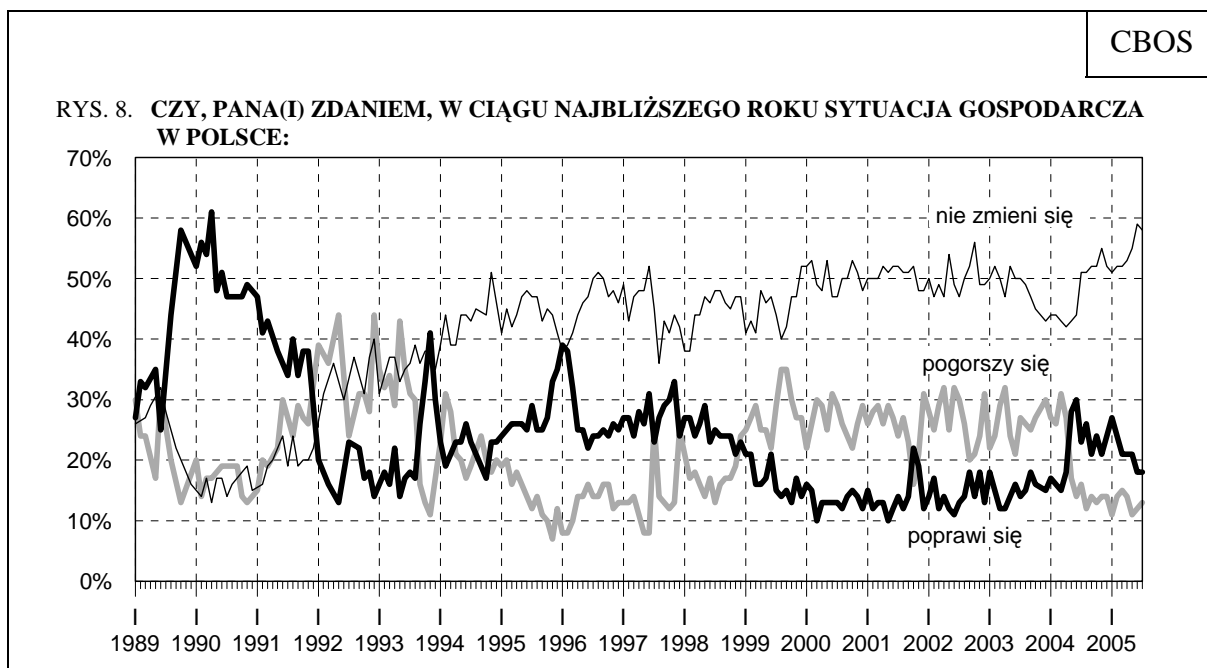

Pominięto „trudno powiedzieć”

Nie uległy zmianie przewidywania dotyczące **sytuacji gospodarczej**: taki sam jak w czerwcu jest odsetek osób oczekujących poprawy (18%), a liczba spodziewających się pogorszenia - minimalnie większa (13%, wzrost o 1 punkt). Niemal równie częste jak przed miesiącem jest przekonanie, że nic się w tej dziedzinie nie zmieni (58% wskazań, spadek o 1 punkt).

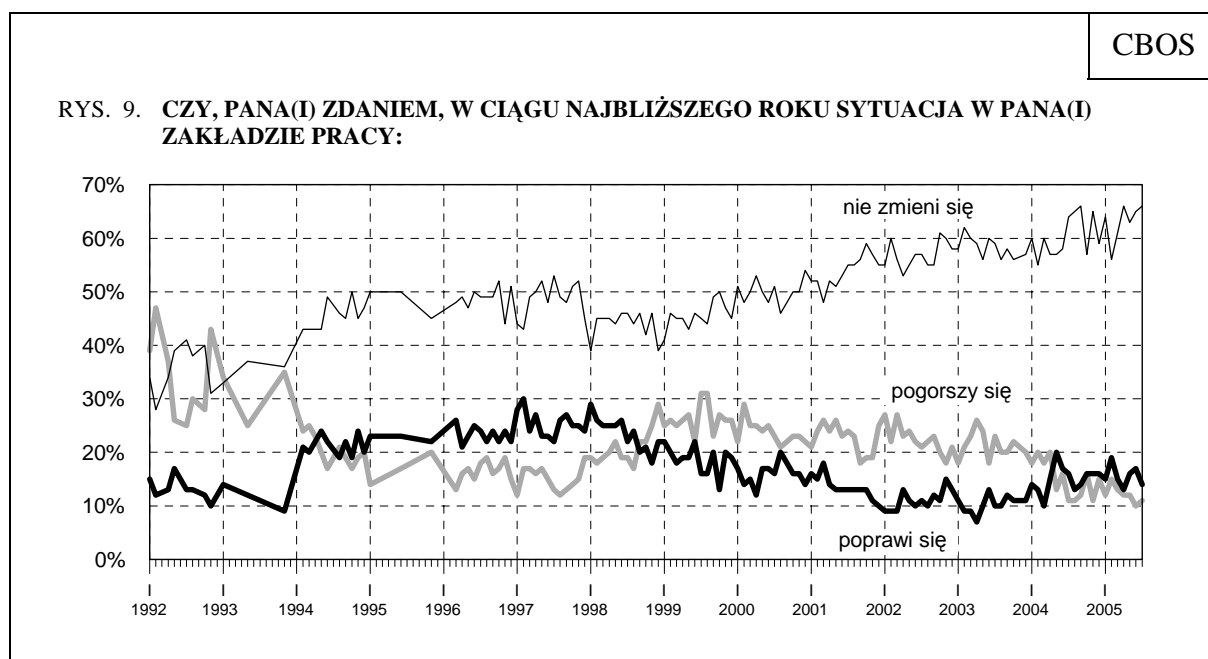
Tabela 10

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	
	2004						2005							
	w procentach													
- poprawi się	23	26	21	24	21	24	27	24	21	21	21	18	18	
- nie zmieni się	51	51	52	52	55	52	51	52	52	53	55	59	58	
- pogorszy się	16	12	14	13	14	14	11	14	15	14	11	12	13	
Trudno powiedzieć	10	11	12	11	10	10	11	10	12	12	13	11	11	

Pominięto „trudno powiedzieć”

Przewidywania dotyczące sytuacji w **zakładach pracy** w najbliższym roku są nieco gorsze. Zmniejszył się odsetek pracujących oczekujących poprawy (o 3 punkty, do 14%), minimalnie wzrosła zaś (o 1 punkt, do 11%) liczba przewidujących pogorszenie. Dwie trzecie zatrudnionych (66%, wzrost o 1 punkt) nie spodziewa się żadnych zmian.

Pominięto „trudno powiedzieć”

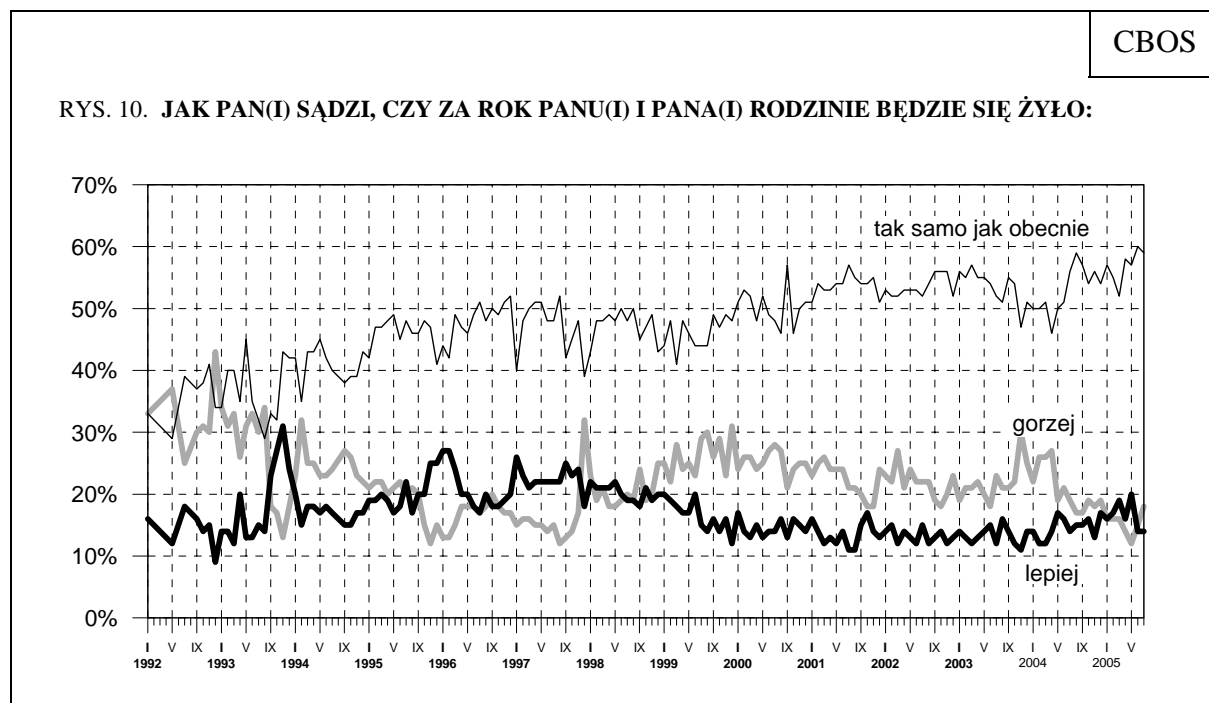
Tabela 11

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:	Wskazania respondentów według terminów badań														
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII		
	2004						2005								
	w procentach														
Respondenci aktywni zawodowo (ogółem)															
N=	408	421	444	458	457	446	492	488	463	498	461	473	467		
- poprawi się	16	13	14	16	16	16	15	19	15	13	16	17	14		
- pozostanie bez zmian	64	65	66	57	65	59	64	56	61	66	63	65	66		
- pogorszy się	11	11	12	16	11	15	12	15	13	12	12	10	11		
Trudno powiedzieć	9	11	8	11	8	10	9	10	12	9	9	9	9		
Pracownicy instytucji państwowych i publicznych															
- poprawi się	11	9	8	13	14	17	10	9	12	8	11	13	11		
- pozostanie bez zmian	70	64	73	64	70	63	72	64	61	71	65	64	69		
- pogorszy się	11	14	15	18	12	13	10	16	14	16	15	14	13		
Trudno powiedzieć	9	13	5	6	5	7	8	10	13	4	8	8	7		
Pracujący w spółkach o własności prywatnej i państwowej															
- poprawi się	19	8	19	14	5	16	18	23	23	20	17	15	14		
- pozostanie bez zmian	66	68	64	53	68	52	62	54	57	59	56	67	66		
- pogorszy się	9	14	11	27	18	17	7	17	11	12	14	10	13		
Trudno powiedzieć	6	10	6	6	9	14	13	6	9	9	13	8	7		
Pracujący w sektorze prywatnym poza rolnictwem															
- poprawi się	19	17	15	22	22	15	17	23	15	13	21	22	18		
- pozostanie bez zmian	67	64	63	56	65	59	64	52	63	65	64	63	64		
- pogorszy się	8	7	10	9	6	16	12	13	11	11	6	6	7		
Trudno powiedzieć	5	12	12	13	7	10	7	11	11	11	9	10	10		
Pracujący w indywidualnych gospodarstwach rolnych															
- poprawi się	21	18	15	10	12	13	13	26	16	18	13	11	10		
- pozostanie bez zmian	40	64	68	54	49	61	58	53	67	63	63	70	62		
- pogorszy się	21	14	8	24	20	14	23	8	5	9	17	13	17		
Trudno powiedzieć	17	4	9	12	19	12	7	13	12	10	8	6	10		

Bardziej pesymistyczne są też przewidywania dotyczące **ogólnych warunków życia** ankietowanych i ich rodzin. Wprawdzie nie zmieniła się liczba respondentów spodziewających się, że za rok będzie im się żyło lepiej (14%), ale wzrosła obawiających się pogorszenia (o 3 punkty, do 18%). Minimalnie mniej osób sądzi, że będzie im się żyło tak samo jak obecnie (spadek o 1 punkt, do 59%).

Tabela 12

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
	2004						2005						
	w procentach												
- lepiej	14	15	15	16	13	17	16	17	19	16	20	14	14
- tak samo	56	59	57	54	56	54	57	55	52	58	57	60	59
- gorzej	19	17	17	19	18	19	15	16	16	14	12	15	18
Trudno powiedzieć	11	9	11	11	13	11	11	12	13	12	11	11	9

Pominięto „trudno powiedzieć”

Im niższe wykształcenie oraz gorsze oceny własnych warunków materialnych, tym częstsze wśród badanych przekonanie, że za rok będzie im się żyło gorzej. Najwięcej obaw odnotowujemy wśród emerytów i rencistów oraz bezrobotnych i robotników niewykwalifikowanych. Nadziejom na poprawę sprzyja dobra sytuacja materialna i wyższe wykształcenie (zob. tabele aneksowe).

Mimo że zaczął się okres urlopowy, nastroje społeczne nie zmieniły się na lepsze. Fiasko „budżetowego” szczytu Unii Europejskiej raczej nie sprzyjało ewentualnej poprawie ocen obecnej sytuacji w Polsce i przewidywań jej rozwoju w ciągu najbliższego roku. Nasz sondaż jednak poprzedzały też wydarzenia napawające optymizmem, na przykład długo oczekiwane uroczyste otwarcie odrestaurowanego Cmentarza Orłąt we Lwowie. Nie było natomiast jakichś znaczących pozytywnych wydarzeń w kraju. Kampanie wyborcze poszczególnych partii i kandydatów na prezydenta nie wpłynęły na nastroje Polaków. Trzeba też dodać, że sondaż realizowaliśmy przed atakiem terrorystycznym w Londynie. Ten akt terroryzmu nie mógł więc jeszcze znaleźć odzwierciedlenia w wynikach badania.

Opracował

Włodzimierz DERCZYŃSKI

A N E K S

Tabela 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?

(%)

	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	23	66	11	1021
Płeć				
Mężczyźni	29	61	10	486
Kobiety	17	71	12	535
Wiek				
18-24 lat	39	57	4	155
25-34	22	67	11	186
35-44	21	70	8	167
45-54	18	72	10	208
55-64	22	65	13	126
65 lat i więcej	17	63	20	179
Miejsce zamieszkania				
Wies	22	67	11	375
Miasto do 20 tys.	23	65	12	129
20-100 tys.	29	65	6	201
101-500 tys.	20	66	14	194
501 tys.i więcej mieszk.	18	67	14	121
Wykształcenie				
Podstawowe	21	66	13	295
Zasadnicze zawodowe	26	64	11	261
Średnie	21	69	9	354
Wyższe	24	61	15	111
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	28	57	15	59
Prac.umysł.niż.szczebla	19	73	9	86
Pracownicy fiz.- umysł.	16	73	11	97
Robotnicy wykwalifikowani	30	64	6	80
Robotnicy niewykwalifik.	31	59	10	50
Rolnicy	23	73	5	54
Pracujący na własny rach.	27	68	6	36
Bierni zawodowo				
Renciści	18	64	17	108
Emeryci	16	66	18	209
Uczniowie i studenci	48	50	3	76
Bezrobotni	19	71	11	119
Gospodynie domowe i inni	21	75	4	46
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	21	69	10	128
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	15	72	14	74
sekt. pryw. poza rolnict.	29	63	8	209
prywatnym gosp. rolnym	22	73	5	55
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	15	76	10	136
301-500	23	69	9	171
501-900	21	67	13	236
901-1200	33	52	14	75
Powyżej 1200 zł	28	66	6	65
Ocena własnych war. mater.				
Złe	15	76	10	322
Średnie	22	64	14	436
Dobre	34	58	8	261
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	11	75	14	90
Raz w tygodniu	23	66	11	521
1-2 razy w miesiącu	23	65	12	174
Kilka razy w roku	26	65	9	167
W ogóle nie uczestniczy	27	64	10	69
Poglądy polityczne				
Lewica	17	72	11	152
Centrum	25	69	7	307
Prawica	28	63	9	284
Trudno powiedzieć	18	63	19	276

Tabela 2. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną **sytuację polityczną** w Polsce?
Czy jest ona:

(%)

	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	2	22	68	8	1021
Płeć					
Mężczyźni	3	21	73	4	486
Kobiety	2	24	63	11	535
Wiek					
18-24 lat	5	31	60	4	155
25-34	2	26	65	7	186
35-44	3	20	74	3	167
45-54	2	21	73	5	208
55-64	1	19	77	3	126
65 lat i więcej	2	17	60	22	179
Miejsce zamieszkania					
Wieś	3	24	61	12	375
Miasto do 20 tys.	1	25	70	4	129
20-100 tys.	4	27	65	4	201
101-500 tys.	2	15	75	7	194
501 tys. i więcej mieszk.	0	16	78	5	121
Wykształcenie					
Podstawowe	2	23	59	17	295
Zasadnicze zawodowe	3	22	67	8	261
Średnie	2	24	73	1	354
Wyższe	4	16	78	2	111
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	4	22	74	0	59
Prac. umysł. niż. szczebla	1	20	77	1	86
Pracownicy fiz. - umysł.	1	21	71	7	97
Robotnicy wykwalifikowani	0	20	73	6	80
Robotnicy niewykwalifik.	4	30	55	12	50
Rolnicy	2	24	70	5	54
Pracujący na własny rach.	3	19	78	0	36
Bierni zawodowo					
Renciści	1	19	61	19	108
Emeryci	2	17	68	13	209
Uczniowie i studenci	8	32	57	3	76
Bezrobotni	4	22	67	6	119
Gospodynie domowe i inni	0	40	60	0	46
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	3	16	76	4	128
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	2	19	79	0	74
sekt. pryw. poza rolnict.	1	26	67	6	209
prywatnym gosp. rolnym	2	23	70	5	55
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	3	24	66	7	136
301-500	2	18	72	8	171
501-900	1	22	69	8	236
901-1200	4	19	73	4	75
Powyżej 1200 zł	4	20	74	2	65
Ocena własnych war. mater.					
Złe	1	19	72	8	322
Średnie	2	24	66	9	436
Dobre	5	24	66	6	261
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	1	16	69	14	90
Raz w tygodniu	2	24	67	8	521
1-2 razy w miesiącu	4	24	66	6	174
Kilka razy w roku	2	20	73	5	167
W ogóle nie uczestniczy	3	21	69	8	69
Poglądy polityczne					
Lewica	1	27	71	1	152
Centrum	4	23	70	3	307
Prawica	2	21	75	3	284
Trudno powiedzieć	2	20	56	22	276

Tabela 3. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną **sytuację gospodarczą** w Polsce?
Czy jest ona:

(%)

	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	9	31	55	5	1021
Płeć					
Mężczyźni	12	34	54	1	486
Kobiety	6	29	56	9	535
Wiek					
18-24 lat	14	40	40	6	155
25-34	11	36	49	5	186
35-44	10	31	56	4	167
45-54	9	29	59	2	208
55-64	6	30	60	4	126
65 lat i więcej	2	22	66	10	179
Miejsce zamieszkania					
Wieś	9	29	55	8	375
Miasto do 20 tys.	8	30	60	2	129
20-100 tys.	9	32	55	4	201
101-500 tys.	6	36	54	5	194
501 tys. i więcej mieszk.	13	32	52	3	121
Wykształcenie					
Podstawowe	7	27	57	10	295
Zasadnicze zawodowe	8	31	56	5	261
Średnie	9	31	58	2	354
Wyższe	13	43	41	2	111
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	23	42	32	3	59
Prac. umysł. niż. szczebla	12	24	64	0	86
Pracownicy fiz. - umysł.	2	32	58	8	97
Robotnicy wykwalifikowani	15	38	43	4	80
Robotnicy niewykwalifik.	9	31	53	7	50
Rolnicy	4	30	64	2	54
Pracujący na własny rach.	4	35	61	0	36
Bierni zawodowo					
Renciści	5	24	62	9	108
Emeryci	3	25	65	7	209
Uczniowie i studenci	12	52	33	3	76
Bezrobotni	13	26	56	5	119
Gospodynie domowe i inni	12	44	42	2	46
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	10	29	60	1	128
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	10	29	59	2	74
sekt. pryw. poza rolnict.	11	37	46	6	209
prywatnym gosp. rolnym	4	33	61	2	55
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	10	30	55	5	136
301-500	10	29	54	7	171
501-900	7	28	62	3	236
901-1200	12	36	50	2	75
Powyżej 1200 zł	12	35	53	0	65
Ocena własnych war. mater.					
Złe	5	23	68	4	322
Średnie	7	34	52	7	436
Dobre	16	36	45	3	261
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	3	27	62	8	90
Raz w tygodniu	8	29	58	5	521
1-2 razy w miesiącu	12	33	50	6	174
Kilka razy w roku	10	38	50	2	167
W ogóle nie uczestniczy	13	30	50	7	69
Poglądy polityczne					
Lewica	11	37	51	1	152
Centrum	10	33	56	2	307
Prawica	10	30	56	4	284
Trudno powiedzieć	5	28	55	12	276

Tabela 4. Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:

(%)

	dobrze	ani dobrze, ani źle	źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	27	50	22	0	1021
Płeć					
Mężczyźni	27	53	20	1	486
Kobiety	27	48	24	0	535
Wiek					
18-24 lat	52	39	8	1	155
25-34	34	53	12	1	186
35-44	27	48	24	0	167
45-54	20	48	31	0	208
55-64	12	61	26	0	126
65 lat i więcej	17	54	29	1	179
Miejsce zamieszkania					
Wieś	22	55	23	0	375
Miasto do 20 tys.	32	49	18	1	129
20-100 tys.	34	43	23	0	201
101-500 tys.	27	49	24	0	194
501 tys.i więcej mieszk.	28	51	19	1	121
Wykształcenie					
Podstawowe	17	56	26	1	295
Zasadnicze zawodowe	22	49	28	0	261
Średnie	31	50	19	1	354
Wyższe	53	40	6	0	111
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	61	31	8	0	59
Prac.umysł.niż.szczebła	39	50	10	1	86
Pracownicy fiz.- umysł.	34	54	12	0	97
Robotnicy wykwalifikowani	38	45	16	1	80
Robotnicy niewykwalifik.	23	61	15	0	50
Rolnicy	10	69	20	1	54
Pracujący na własny rach.	34	52	14	0	36
Bierni zawodowo					
Renciści	10	55	35	0	108
Emeryci	17	56	26	0	209
Uczniowie i studenci	52	38	8	1	76
Bezrobotni	15	42	43	0	119
Gospodynie domowe i inni	25	45	30	0	46
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	38	50	12	0	128
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	44	44	9	3	74
sekt. pryw. poza rolnict.	38	49	12	0	209
prywatnym gosp. rolnym	10	70	20	0	55
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	7	45	47	1	136
301-500	26	48	26	0	171
501-900	25	52	23	0	236
901-1200	32	57	11	0	75
Powyżej 1200 zł	50	43	7	0	65
Ocena własnych war. mater.					
Złe	5	37	57	1	322
Średnie	15	77	8	0	436
Dobre	76	22	2	0	261
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	22	54	24	1	90
Raz w tygodniu	27	52	21	0	521
1-2 razy w miesiącu	27	51	22	0	174
Kilka razy w roku	29	50	20	1	167
W ogóle nie uczestniczy	32	33	34	1	69
Poglądy polityczne					
Lewica	28	51	21	0	152
Centrum	28	50	22	0	307
Prawica	34	48	18	1	284
Trudno powiedzieć	19	53	27	1	276

Tabela 5. Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?

(%)

	Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	13	54	23	10	1020
Płeć					
Mężczyźni	16	55	20	9	486
Kobiety	11	53	26	10	534
Wiek					
18-24 lat	27	47	20	6	154
25-34	10	62	17	10	186
35-44	9	63	23	4	167
45-54	11	51	29	9	208
55-64	11	51	26	12	126
65 lat i więcej	15	48	21	17	179
Miejsce zamieszkania					
Wieś	15	53	21	11	375
Miasto do 20 tys.	11	54	22	14	129
20-100 tys.	16	55	21	8	201
101-500 tys.	11	53	26	9	194
501 tys. i więcej mieszk.	13	56	26	5	120
Wykształcenie					
Podstawowe	15	49	22	14	295
Zasadnicze zawodowe	14	53	24	9	261
Średnie	12	57	25	6	354
Wyższe	16	58	16	11	110
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	13	55	25	7	59
Prac. umysł. niż. szczebla	9	64	25	2	85
Pracownicy fiz.- umysł.	8	57	22	12	97
Robotnicy wykwalifikowani	9	63	23	6	80
Robotnicy niewykwalifik.	8	63	21	8	50
Rolnicy	9	58	19	14	54
Pracujący na własny rach.	24	46	22	8	36
Bierni zawodowo					
Renciści	15	50	22	13	108
Emeryci	12	48	25	14	209
Uczniowie i studenci	31	51	15	3	76
Bezrobotni	14	48	29	9	119
Gospodynie domowe i inni	14	57	14	16	46
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	8	64	22	6	128
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	9	59	26	7	73
sekt. pryw. poza rolnict.	14	55	23	8	209
prywatnym gosp. rolnym	13	58	17	12	55
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	12	52	27	8	136
301-500	12	50	26	12	171
501-900	9	59	24	9	236
901-1200	16	50	24	10	75
Powyżej 1200 zł	21	59	17	3	65
Ocena własnych war. mater.					
Złe	7	53	29	11	322
Średnie	11	56	23	11	436
Dobre	25	52	16	7	260
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	18	47	22	13	90
Raz w tygodniu	13	55	22	11	520
1-2 razy w miesiącu	12	56	23	9	174
Kilka razy w roku	14	54	24	7	167
W ogóle nie uczestniczy	15	49	28	7	69
Poglądy polityczne					
Lewica	11	58	22	10	152
Centrum	12	57	24	7	307
Prawica	22	55	17	7	283
Trudno powiedzieć	9	48	28	16	276

Tabela 6. Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:

(%)

	lepiej	tak samo jak obecnie	gorzej	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	14	59	18	9	1021
Płeć					
Mężczyźni	18	59	16	7	486
Kobiety	10	58	21	11	535
Wiek					
18-24 lat	20	65	7	7	155
25-34	21	60	10	8	186
35-44	16	58	16	10	167
45-54	11	54	23	11	208
55-64	8	58	27	7	126
65 lat i więcej	5	56	27	11	179
Miejsce zamieszkania					
Wieś	11	64	16	9	375
Miasto do 20 tys.	17	59	15	9	129
20-100 tys.	11	60	20	10	201
101-500 tys.	17	49	21	12	194
501 tys. i więcej mieszk.	18	54	23	5	121
Wykształcenie					
Podstawowe	8	58	23	11	295
Zasadnicze zawodowe	15	56	18	10	261
Średnie	15	63	17	6	354
Wyższe	25	53	11	11	111
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	24	50	12	14	59
Prac. umysł. niż. szczebla	18	65	12	5	86
Pracownicy fiz. - umysł.	11	71	12	6	97
Robotnicy wykwalifikowani	23	54	14	8	80
Robotnicy niewykwalifik.	15	53	22	10	50
Rolnicy	14	64	15	6	54
Pracujący na własny rach.	22	53	14	11	36
Bierni zawodowo					
Renciści	6	54	27	14	108
Emeryci	7	58	27	8	209
Uczniowie i studenci	20	68	6	7	76
Bezrobotni	14	48	23	15	119
Gospodynie domowe i inni	13	67	16	4	46
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	17	62	12	9	128
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	21	60	12	7	74
sekt. pryw. poza rolnict.	19	59	13	9	209
prywatnym gosp. rolnym	10	65	16	9	55
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	17	57	17	9	136
301-500	16	49	24	11	171
501-900	12	64	19	5	236
901-1200	13	53	27	7	75
Powyżej 1200 zł	25	59	15	1	65
Ocena własnych war. mater.					
Złe	9	52	27	11	322
Średnie	13	62	17	9	436
Dobre	21	62	10	7	261
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	4	57	23	16	90
Raz w tygodniu	13	61	17	9	521
1-2 razy w miesiącu	17	56	18	10	174
Kilka razy w roku	17	55	20	7	167
W ogóle nie uczestniczy	16	58	21	5	69
Poglądy polityczne					
Lewica	8	68	18	6	152
Centrum	18	57	18	7	307
Prawica	19	56	19	6	284
Trudno powiedzieć	7	58	18	17	276